

AZ AGGKORI ÉS ROKKANTSÁGI BIZTOSÍTÁS!

A VILÁGTÖRTÉNELEM eseményei nyomán sokszor tapasztalhatjuk, hogy a nagy gazdasági, erkölcsi válságokat, nagy háborúkat követő időkben az emberiség magábaszáll. Felfedezi kötelességeit, miket az Isten reárótt, mint a föld első teremtményére. Saját létének biztosítása, pusztá fizikai létének fennmaradása az a vezérmotívum, ami politikai, gazdasági és szociális tevékenységéből kicsendül.

Az emberi élet maga valorizálódik a háborúk utáni szellemi mozgalmakban. Az ártatlanul és meggondolatlanul kiontott embervér igazságot kíván, több figyelmet követel. Ha a 19. század a technikai haladásé volt, a 20. század jelszava kétségtelenül az embernek megvédelmezése lesz. Minden figyelem, az emberiség gondolkodóinak egész érdeklődése az Ember felé fordul.

Az emberi életnek minden vonatkozásban való megvédelmezése a társadalmi biztosításban kapja meg a maga konkrét formáit. Valamikor a vagyon megoltalmazása mellett az emberi életet csupán az emberrel szemben védték meg, ma azonban az élet bizonytalanságai, a betegségek, a balesetek, az öregség és rokkantság azok az ellenségek, amelyek ellen a lövészárkok kiépülnek.

Az emberi életnek bebiztosítása az elemekkel szemben olyan törekvés, amely gyakorlati módon nyert megoldást különösen Európában. Az emberi életnek szociális védelmezésében a kontinensen régi próbálkozások egész sorát látjuk, azonban az újonnan létesült úgynevezett szociális államok, mint például az Ausztráliai Államszövetség, messze felülmúlják még az európai kísérleteket is. E cikkemben azonban csak egyes európai államok törvényhozását akarom ebből a nézőpontból vizsgálat tárgyává tenni.

A társadalmi biztosítás szerintem nagy átfogó fogalom, amely magába foglalja a betegségi biztosítástól kezdve a baleseti, temetkezési, anyasági, aggkori, rokkantsági, munkanélküliségi stb. biztosítást. A szociális kérdés megoldása nem egyéb, mint az élet bizonytalanságait kiküszöbölni. A forradalmi gondolat annál inkább szorul ki az

¹ E cikknek nemcsak az a körülmény ad jelentőséget, hogy olyan hazai szociális reform eszméjét és körvonalait ismerteti, amely most van kidolgozás alatt; de különösen, aktuálisá teszi többek közt az is, hogy éppen ez év januárjának első napjaiban lépett teljes mértékben életbe az 1915-ben létrehívott angol „özvegy-, árva- és aggkori biztosításról szóló törvény“ (*Widows, Orphans, and Old Age Contributory Pensions Act*), amelynek áldásait immáron egy és negyedmillió lélek élvezi. E törvény rendelkezései értelmében minden, a *Natúrál Health Scheme* alapján biztosított munkás illetve felesége 65. évétől fogva heti xos. (13 P 50 f) járadékot élvez, függetlenül attól, van-e vagyona vagy más természetű jövedelme.

emberi élet történelméből, mennél jobban leszünk képesek a lét bizonytalanságait eltüntetni. Aki a forradalmi gondolatot az evolúcióval akarja helyettesíteni, annak a társadalmi biztosítás egyik legenergiusabb és leghatásosabb eszköze.

Az emberi életnek egyensúlyba hozása követelőleg lép fel a szociális biztosítás különböző neveiben.

A társadalmi biztosítás kérdése természetesen elsősorban a teljesen vagyontalan elemeknél, a napi munkaerejük áruba bocsátóinál lép fel. A kapitalizmus teremtette meg először azokat a tömegeket, amelyek a szociális biztosításra elsősorban voltak ráutalva. A rideg gazdasági liberalizmus korszakában magánügynek tekintették a proletár egészségének, testi épségének, stb. védelmének kérdéseit, mert hiszen a munka nem volt egyéb árunál, mint az élettelen szerszámok, vagy élelmiszerek, árucikkek. Ha nem volt alkalmas, nem alkalmazták; ha közben baja történt, elbocsátották; ha baleset okán munkára alkalmatlanná vált, az utcára került. Emberből volt elegendő.

A véres világháború után a társadalmi gondoskodás kezd közügyé, állami feladattá válni. A rendőrállam kezd társadalmi állammá átalakulni és az állampolgároknak már nemcsak vagyonát, hanem egészségügyét is kezdi hathatósan védelmezni. A társadalmi organizmusnak súlya természetesen az alsóbb, a szélesebb néprétegekre nehezebb, minél lejjebb nyúlunk, annál inkább kell az embernek megküzdeni az élet elemeivel. Következőleg a szociális gondoskodás is elsősorban az alsóbb néprétegeket kell, hogy erősítse. E társadalmi gondoskodás első kezdeményezéseit az egyszerű munkások körében látjuk. A gyárak, munkatelepek mellett, bányák közelében alakulnak meg az első betegsegélyező egyesületek. Gyenge taglétszámmal, kis befizetésekkel, éppen csak a legnyomorultabb igényeket elégítik ki a társadalmi gondoskodás ez első szervei.

Az emberi gondolat haladása, a szociális nyomor, az alsóbb néprétegek egészségügyi viszonyai, a kapitalizmus észszerűbb gondolkodása lassan közügyé teszi a társadalmi biztosítás egyes kérdéseit.

Az első ága a társadalmi biztosításnak a betegségi biztosítás volt, amely általános lett és legelső sorban nyert törvényes megoldást az európai államokban. Csaknem párhuzamosan haladt a betegségi biztosítással a balesetek elleni védekezés gondolata. Ma már csaknem minden európai államban többé-kevésbé megfelelő módon megoldást nyert. A háború előtti időkben az aggkori és rokkantsági biztosítást csak néhány állam oldotta meg törvény útján. A munkanélküliség elleni védekezés ellenben inkább közgazdasági kérdés, mint szociális probléma. A normális munkanélküliség biztosítással ugyan leküzdhető, azonban a gazdasági válságok munkanélkülisége elemi csapás, amelyet a szociális biztosítás finom műszereivel hatálytalanítani nem lehet. Minden organizmust összetör az a nagy anyagi teher, amely abnormális munkanélküliség után a szervekre reáharul.

Hazánkban a társadalmi gondoskodás egynéhány ágát: így a betegségi, baleseti, a hátramaradottak és az anyák biztosítását az 1927 évi XXI. törvénycikk európai színvonalon rendezte. Amint előadói beszédben a képviselőházban igazolni törekedtem: az új törvény a magyar

szociális biztosítást az összes európai államok mintaképévé tette. A magyar munkásbiztosítási intézmény olyan szerkezetű, hogy a társadalmi biztosítás többi ága hozzáépíthető. Tehát az aggkon és rokkantsági biztosítás is.

A társadalmi tevékenység különböző terein hazánkban több mozgalom kísérletezett az öregség esetére való gondoskodás tervével. Egyik-másik szép eredményeket is ért el. Amint a betegsegélyezésnél, úgy az aggkori biztosításnál is az első kezdeményezés egyszerű munkások érdeme. Hazánkban a nyugdíjbiztosításnál a bányásztársulások, a nyomdászok nyugdíjjáradékos intézménye az elsők közé sorozhatók, amelyek önkéntes alapon ugyan, de a társadalmi szükséglet hatása alatt gondoskodtak elaggott tagjaik nyugdíjáról. Az egyes társadalmi intézmények: a magántisztviselők, az ügyvédek, egyes orvosszervezetek, újságírók nyugdíjgyesületei stb. szűkös anyagi keretek között látták el megöregedett kartársaikat. A nyugdíjgyesületek között azonban az 1893-ban lelkes munkás emberek kezdeményezésére „Magyarországi munkások rokkantsegélyző és nyugdíjgyelete” címen alakult egyesületnek voltak a legnagyobb sikerei. Az egyesület célja tagjai részére rokkantság vagy aggkori, elhalálozás esetére pedig Özvegyi nyugdíjsegélyt biztosítani. A segélyre való igény 10 évi tagság és járulékfizetés után nyílik meg. Teljes nyugdíj csak 40 évi tagság betöltése esetén havonta az egyes osztályok szerint 60, 80, 100, 120, 160 és 200 aranykorona volt; a 10 évi tagság után azonban ez összegeknek bizonyos hányada. Az egyesület taglétszáma 1925 év végén 101.377 volt. Vagyona azonban, hadikölcsönökbe befektetés következtében, részben tönkrement.

A felsorolt intézmények a háborút követő gazdasági harcokban és a rendezetlen pénzügyi viszonyok következtéseként elvesztették vagyonukat, összegyűjtött tőkéjük nagy részét. Rengeteg kisember, sok ezer és ezer aggastyán került hihetetlen nyomorba e vagyonok elpusztulása következtében.

Közalkalmazottak, sőt sok magánvállalat alkalmazottai is bizonyos nyugdíjban részesülnek, s így velük nem kell újból foglalkozni. A társadalmi gondoskodás körébe tartoznak tehát általában azok a bérért dolgozók, akik az iparban, kereskedelemben, közlekedésben és a mezőgazdaságban nyernék alkalmazást. A nyugdíjbiztosítás nézőpontjából az önálló elemek közül azok is ide gravitálnak, akiknek vagyona, jövedelme nem oly tetemes, hogy öregségükre vagy megrokkánásuk esetén a saját és eltartandó hozzátartozóik pusztá fizikai létük fennmaradását biztosíthatja.

Általában tehát azt állapíthatjuk meg, hogy az aggkori és rokkantsági biztosításba a kereső lakosságnak tetemes részét kellene bevonni. A biztosítás annál biztosabb alapon nyugszik, minél szélesebb rétegek hordják a kockázatot. A nyugdíjbiztosításnak tehát mindazon gyenge egzisztenciájú önálló kenyérkeresőket kellene felölelnie, akiknek a keresete nem elegendő a jövő biztosítására. Nem volna szabad különbséget tenni szerintem, hogy az iparban, kereskedelemben vagy a mezőgazdaságban van-e az illető egyén alkalmazva. Aki rá van szorulva az aggkori és rokkantsági biztosításra, azt részesíteni kell a biztosítás

előnyeiben. Ami pedig a nagy társadalmi és standardbeli különbségeket illeti, teljesen áthidalható több járulékosztály megszervezésével, hogy mindenki jövedelmének, műveltségi fokának megfelelően vehessen részt a kockázat, illetve a teher viselésében.

Hazánkban az 1920 évi népszámlálás alapján: 7,980.148 lakos él. Ebből eltartott 4,227.429 lélek, kereső azonban csak 3,752.714 egyén, akik közül férfi 2,625.099, nő pedig 1,127.615. Ha levonom a keresők számából azokat, akik a 60 esztendő koron alul vannak, akkor marad összesen 414.558 kereső, amely számban benne vannak az önálló keresők is, tehát birtokos, gyáros, ügyvéd, orvos, iparos, kereskedő stb. Ha ebből a számból az önálló existenciákat, illetve a saját üzemükből élő egyének számát is levonom, akkor összesen 312.000 60 éves és annál idősebb lakos számát kapom, akikről elsősorban kellene gondoskodni. Ehhez jönnek természetesen a 60 évnél korábban keresetképtelenné vált keresők, akikre vonatkozólag megbízható szám rendelkezésemre nem áll. A jelenleg is járadékot, nyugdíjat, kegydíjat élvezők, az önálló vagyonnal bírók elhagyásával, körülbelül 100.000-re tehető az a szám, amely tárgya az aggkori és rokkantsági biztosításnak. A gondoskodásra rászorult öreg és rokkant embereink száma nem látszik súlyosnak, mégis ha arra gondolunk, hogy 100.000 embernek csak a létminimumáról, a hátramaradottak, árvák, özvegyek ellátásáról van szó, akkor megdöbbentő összegekre jutunk.

A rokkantbiztosítás a legnagyobb összegeket emésztí fel, miket a modern társadalmi élet általában csak megkívánhat. Például Anglia egyedül az öregségi és aggkori biztosításra 1923-ban 22,363.000 fontot költött, Németország 1924-ben 520 millió márkát, Ausztria 155 millió schillinget, Lengyelország 95765.376 zlotyt, Hollandia pedig nem kevesebb, mint 31,922.000 forintot adott rokkantainak és öregeinek. Ha most már magyar pengőre számítom át az összes szociális biztosításra költött összegeket az egyes államokban, a következő eredményekre jutunk. Az összes szociális biztosításokra, tehát a betegéelyezésre, balesetekre is költött összegekből egy tagra esik

Angliában	3.260 P
Németországban	1.894 »
Ausztriában	1.295 »
Jugoszláviában	576 »

és hazánkban összesen 1924-ben fejenként 425 pengő. Jugoszláviában a rokkantbiztosítás nélkül is már nagyobb az egyes tagra eső összeg, mint hazánkban. A többi állam természetesen felülmúl bennünket, hiszen a fenti összegekben benne értendő a rokkantsági biztosítás horribilis összegei is.

Valóban a legnagyobb takarékoságra van egy nemzetnek szüksége, hogy a munkában és az életben megrokkant tagjainak, aggastyánainak, özvegyeinek, árváinak tehetetlenségükben az élet minimumát biztosítsa. Ezért a nyugdíjbiztosítás tulajdonképpen az egyes államokban a legnagyobb takarékpénztár, amely hatalmas összegeket teaurál. A fiatalság filléreit gyűjti és megőrzi öregségük esetére. A takaré-

kosság új fajtája, amelyet azonban nem bízhatunk kinek-kinek tetszésére. Az öregségi biztosításnak a mellett, hogy az iparban, kereskedelemben, közlekedésben, de a mezőgazdaságban foglalkoztatott egyénekre kell kiterjednie, kötelezőnek is kell lennie, ha eredményt akarunk elérni. Az önkéntes biztosítás megbukott a betegsegélyezésnél és a baleset elleni védekezésben is. Csak egy számmal bizonyítom ezt. A magyar betegsegélyezési törvény, széles kereteinek ellenére sok apró, nyomorult egyedet hagyott ki a biztosításból. Ma csaknem 700.000 tagja van a magyar betegségi pénztáraknak és ezek közül csak 5.000 az önkéntes tag. Pedig óriási előnyöket élvez minden tag betegsége esetén. Az emberi nemtörődömség olyan nagy, hogy az aggkori és rokkantsági biztosításnak csak akkor lesznek meg a szociális hatásai, ha kötelező lesz minden bevonható egyénre.

A szociális járadéknak vagy mondjuk nyugdíjnak, rokkantsági díjnak olyannak kell lennie, hogy az élvező egyének a megélhetés minimumát biztosítsa és fokozataiban az életstandard közötti különbségek is kifejezésre jussanak. Vagyis non egy sémára, egy általános összegben kell megállapítani a járadékok, illetve nyugdíjak összegét, hanem a kor, foglalkozás, a befizetett díjak, a tényleges tagság tartama stb. együttesen legyen az élvezendő járadék megállapításának alapja. A tapasztalat e téren nem oly gazdag, mint például a betegsegélyezésnél vagy balesetbiztosításnál. A rokkantsági biztosításnál háború előtt a német példa volt az irányadó, közvetlenül a háború előtt Anglia, a háború után pedig a többi európai államok próbálkoztak meg az aggkori és rokkantsági biztosítással. Az intézmények azonban mind sokkal fiatalabbak ahhoz, hogy nyugodt és teljesen helytálló következtetéseket lehessen levonni belőlük. A tapasztalat hiányait azonban a matematika pótolja. A halálzási arányszám egyrészt, másrészt a megrokkulás körülményei az irányadók a pénzügyi megállapításoknál.

A járadék összegére vonatkozóan minden figyelmet megérdemel a következő statisztikai adat. A havonkinti járadék 65-nél idősebb és megrokkant emberek részére

	<i>a várakozási idő után</i>	<i>10 évi tagsági</i>
Németországban	22.50 P	24.50 P
Csehszlovákiában	8.60 „	19.10 „
Ausztriában	44—»	56.80 „

A magyar rokkantsági biztosítás megalkotásánál okvetlenül a fent felsorolt három államnak számításait kell szem előtt tartanunk. Nem az a lényeg, hogy az élen haladjunk, hanem, hogy biztos alapokra helyezzük öreg és rokkant embereink megélhetését.

A hozzájárulás összegei természetesen nagyon különbözők, mert hiszen minden attól függ, mit nyújt a biztosított tag halála esetén az özvegynek, árváknak vagy egyéb eltartott egyénnek. A német rendszer most 7 fizetési osztályban 30 pfennigtől egészen 2 márkáig terjedő heti járulékot szed a rokkantbiztosítás céljaira. Nagyon gondos Számítás kell, hogy megelőzze mindenütt a járulék és a járadék arányainak megállapítását. A terheket egyik országban sem viseli csak egyik érdekelt-

ség. A legtöbb helyen a társadalmi terhek megoszlának egyenlő arányban a munkaadók és a munkavállalók között. Az állam is, illetve a községek és városok is néhány országban viselik a terhek egy harmadát. Általában az összes szociális biztosítási terhekre és az érdekelttek közötti megoszlásra vonatkozóan a következő kimutatás vet világot:

A társadalmi terhek viselésében résztvesznek:

	<i>munkaadók</i>	<i>munkavállalók</i>
Angolországban.....	50%	50%
Csehországban.....	50%	50%
Németországban....	33 ¹ / ₃ %	66 ² / ₃ %
Ausztriában.....	33 ¹ / ₃ %	66 ² / ₃ %

Hazánkban az eddigi társadalmi biztosítási terhek fele a munkásokat és fele a munkaadókat terheli, tehát minden kilátás megvan rá, hogy ez a rendszer lesz az irányadó a rokkantsági biztosítás kiépítésénél is. Miután a szociális terhek nemcsak a munkaadót terhelik, éppen ezért a munkavállalók is rendkívüli érdeklődéssel kísérik e terhek kialakulását. A dolog természeténél fogva az alkalmazottakat és a munkásokat könnyebb rábírní a terhek viselésére, mert hiszen elsősorban az ő érdekeiket szolgálják. A terhek nagysága azonban nemcsak az ipar versenyképessége tekintetéből mérlegelendő, hanem a munkavállalók érdekei is figyelembe veendők. Túlozni sehol sem szabad; Németországban például a szociális terhek megtérítése a munkavállalók részéről havi 4 napi munkának a bérét emésztí fel. A munkavállalók részéről e terhek, amelyek a fizetésből vonatnak le, egykönnyen át nem hárihatóak. A munkaadók sokkal könnyebben a közönséggel fizettethetik meg a szociális terheknek reájuk eső részét, ami a munkavállalóknak igen meg nehezítve.

Hazánkban az új biztosítási ág bevezetése a szervezetben különösebb változást nem is kívánna meg. Kész a csontozat, megvan a keret, csak bele kell illeszteni az aggkori és rokkantsági biztosítást. Az Országos Munkásbiztosító Intézet teljesen alkalmas csekély kibővítéssel az új biztosítási ág bevezetésére. Kétségtelen nagy megkönnyebbülést fog hozni az új ágazat az eddigi mztosítási szervezetekre. Sok terhet fog levenni a rokkantsági biztosítás a régi organizmusról és általa tökéletesedni fog a betegsegélyzés és balesetbiztosítás. A szociális biztosítás kiépítése az iparban, kereskedelemben és közlekedésben kétségtelenül olyan diszparitást fog előidézni egészségügyi tekintetben az ipari és kereskedői lakosság és a mezőgazdasági lakosság között, hogy minden további nehézség nélkül fog megérlelődni a falusi lakosság hasonló irányú biztosítása.

Egynéhány államban nagyszabású kísérletek történtek az öregségi és rokkantsági biztosítás megvalósítása irányában; így különösen Németország és Anglia tett ezen a téren nagyon komoly lépéseket.

A német birodalmi gyűlés 1889-ben heves és hosszú tanácskozás után elfogadta a rokkantsági biztosításról szóló javaslatot. A modern szociálpolitikusok nagyon sokat vártak az új törvénytől. Csakhamar kitűnt azonban, hogy az elmélet csak úgy tud érvényesülni,

ha az élethez simul. Néhány novellával kellett átsegíteni az új intézményt. A tőkék nagyszerűen gyűltek. A háború azonban egy negyedszázados küszködést, takarékossgot tett semmivé; a háború kezdetéig felgyülemlett csaknem 2 milliárd aranymárka teljesen elveszett. Az intézmény nem tudta többé teljesíteni törvényben előírt kötelezettségeit; a papirosvagyon nem volt használható a sok ezer és ezer járadékos pusztá fizikai létének megmentésére. A járadékosok hihetetlen nyomorak voltak kitéve.

A háború után a németek csakhamar rendbe hozták szociális intézményeiket is. A márka stabilitása után ismét izmosodásnak indult az intézmény. A megromlott egészségügyi viszonyok azonban feldöntötték a békében bevált számításokat és fokozódó deficitek felé vitték a rokkantsági biztosítást.

A német rokkantbiztosítás költségvetése.

	<i>Összes bevétel</i>	<i>Biztosítottak fizettek</i>	<i>Bírodalmi hozzájárulás</i>	<i>Kiadás összesen</i>
	<i>m i l l i ó m á r k a</i>			
1925-ben	545·4	386·8	161·3	548·1
1926-ban	654·2	520·—	190·—	710·—

Látjuk, hogy hatalmas arányokban szaporodott a bevételek összege, azonban a kiadások és a bevételek közötti hiány is nőttön-nőtt. Az intézmény megterhelése a legvilágosabban a következő számokból világlik ki: 1924 január hó 1-én 1,408.527 járadékot fizettek ki, amelyben az öregségi, az özvegyi és árvasági járadék is benne foglaltatik. Ez a szám 1927 január 1-én felszaporodott 1,761.413 járadékra. A munkanélküliség persze nagyban hozzájárult a járadékosok tömegének felduzzasztására. Az intézmény anyagi bizonytalansága is végül arra kényszerítette a kormányt, hogy véget vessen a deficiteknek és életképpé tegye a biztosítást. Az 1927-i revízió a járulékok 20%-os emelésével ellenállóvá tette a rokkantbiztosítási intézményt. A novella tárgyalásánál megkísérelték a 65 éves korhatárt leszállítani a 60. évre, ami csütörtököt mondott az intézmény teherbíróképességén.

Az ipari fejlődés hatásai a megkisebbedett Ausztriában sok visszasságra vezettek. Ez az ország horribilis áldozatkészséggel csaknem öt esztendeje küzd a nagy munkanélküliség ellen, állandóan ellát több mint százezer munkanélkülit. A szociális biztosítás terén igyekszik előjárói jó példával, azonban minden szociálpolitikus előtt világos, hogy a kis ország közgazdasága aligha fogja kibírni a túlzott közterheket.

Ausztria törvényesen rendezte az öregségi és rokkantsági biztosítást. A törvények szerint 1927 október 1-én 25.000 járadékos volt, amely szám a statisztika szerint 1929 január 1-én 52.000-re fog emelkedni. A matematikusok úgy számítják, hogy ekkor a járadékok összege 35.000.000 schillingre emelkedik. A törvénynek főbb rendelkezései a következők: Minden 65 éven felüli nőnek és férfinak, ha arra rászorul és legalább 500 heti befizetést teljesített, aggkori járadékra van igénye. Akik azonban korábban megrokkannak, rokkantsági járadékot kapnak.

Rokkantnak a törvény szerint az tekintendő, aki képességének és eddigi foglalkozásának figyelembevételével nem képes megkeresni átlagos keresetének egyharmadát. A biztosított tag után az özvegy 12 hónapig kap özvegyi járadékot. Az özvegynek további járadék csak úgy jár: 1. ha rokkant; 2. ha a 65. életévet betöltötte és 3. ha kettőnél többi de 18 évesnél fiatalabb gyermeke van. Az árvák minden esetben, akár törvényesek, akár csak természetes gyermekek is, 18. életükig árvassegélyben részesülnek. A rokkantjáradék kiszámításának alapja a folyósítás előtti 104. heti átlagos napibér. Továbbá a megrokkanas esetében általában a napibér tízszeresét adják, amely azonban legfeljebb havi 69 schilling lehet. A járadék azonban 12 schillingnél kevesebb nem lehet. Az özvegyi járadék a rendes járadék fele, az árváé a negyede. A község és tartomány minden járadékhoz 6 schillinggel, özvegyi járadékhoz 3 schillinggel, árvajáradékhoz 1.5 schillinggel járul hozzá.

A terhek munkaadó és munkavállaló között egyenlő arányban oszlanak meg. A járulékokat a betegsegélyzőpénztárak tartoznak beszedni. A törvényben különösen nagy szerep jut a megrokkanas kimondó határozat előtti gyógykezelésnek, a rokkantság leküzdése céljából. Ha már mindenféle gyógymód sikertelen, úgy lép hatályba a tag igénye a járadékra.

Az új osztrák törvény, amely 1927 július i-én lépett életbe, még meg nem bírálható az eredmény nézőpontjából. Jó néhány esztendőnek kell eltelnie, míg a tapasztalatok megnyugvást fognak hozni az osztrák szociális biztosítási törvény tekintetében. A szóbanforgó intézmények különben is rendkívül érzik a közgazdasági élet bizonytalanságát.

Belgiumban már régebben vannak nyugdíjintézmények, amelyek különösen a bányászok nyugdíjbiztosításával foglalkoztak. Az 1920 esztendő azonban meghozta az 1900 évi invalidus törvény revízióját és az általános járadékbiztosítást. A hét évvel ezelőtt hozott törvénnyel minden belga állampolgárt, aki 1858 január hó 1. után született és a 65. életévet betöltötte, életjáradékkal látták el. A járadék maximált összege három osztályba soroztatik. Első osztályba tartoznak azon községek és városok lakói, amelyeknek 25.000 lakosnál nagyobb a lélekszámuk; a második osztályba azok a lakosok, akik olyan községben laknak, amelynek lélekszáma 5.000-nél több, de 25.000-nél kevesebb és végül a harmadik osztályba sorozandók azon helységek, amelyeknek lélekszáma 5.000-nél kisebb.

Az első osztályba sorozott városok igényjogosult öregjei maximálisan évi 720 frankot kapnak, a második osztályba tartozók lakói 660 frankot és a harmadik osztályba tartozó községek lakói pedig 600 frankot. A járadék megállapítása tekintetében irányadó, hogy az igényjogosult tag 1920 évi január hó i-én hol lakott? Amennyiben az igényjogosultnak jövedelme van, bizonyos kulcs szerint szállítják le a járadékot. Igényjogosultságtól megfosztják azt, aki 55. életéve után vagyónát elosztja gyermekei közt, vagy lemond kegydíjről hasonló előnyökről. A járadékok fedezete három forrásból fakad: $\frac{5}{8}$ részüket az állam, $\frac{1}{8}$ -ot a tartományi kerületek és $\frac{2}{8}$ -ot a községek teremtik elő. Az állam gyűjti az összegeket és a tartományoktól és községektől adó

alakjában szedi be. A törvény nagyon szigorúan sújtja a visszaéléseket és szigorú börtönbüntetést és teljes anyagi kártérítést szab ki arra, aki bármilyen hamis adatot vall be vagy félrevezeti a hatóságokat.

Az európai országok egész sorát említhetnénk még meg, ahol az öreg emberekről gondoskodás történik. Ez a néhány példa elegendő azonban arra, hogy felhívjuk a magyar közvélemény figyelmét a szociális biztosítás e legszükségesebb ága iránt.

Közvéleményünket elő kell készítenünk erre a nagy reformra, amely nemzetgazdasági nézőpontból korszakalkotó lesz.

Alig végzett a népjóléti miniszter az egyik hatalmas alkotással, már szorgalmas munkával készül a minisztérium az aggkori és rokkantság elleni biztosításról szóló javaslatra. Új kezdés lesz ez hazánkban, azonban a legégetőbb kérdés megoldását szolgálja.

A legkeresztényibb feladat a munkában megaggott, rokkantság által munkátlanságra ítélt öreg emberekről való gondoskodás. A kolduskenyér minél kevesebb ember sorsa legyen.

Az intézmény pedig, amely ezen munkát végzi, legyen a legtökéletesebb. Nem új Hivatal teremtése okából teremtsék meg az organizáció, hanem tisztán és csupán a törvény által megállapított feladatok hűséges, megbízható, pontos végrehajtására.

Tisztán és világosan állnak előttünk az elvek, amelyeknek megvalósítása a törvényhozás feladata. Minél önzetlenebb szociális lelkülettel nyúlunk a kérdéshez, annál tökéletesebben sikerül majd e legszebb és legkeresztényibb intézményünk.

FRÜHWIRTH MÁTYÁS.